

HIV – iyi ayarlanmış HIV tedavisi gören kişi için hasta bilgilendirme

Bulaşıcı hastalıklardan korunma doktorlarınca hazırlanan bulaşıcı hastalıklardan korunma broşürü

Bu bilgiler sana neden verildi?

Sizin frenleyici ilaçlarla tedavi edilen HIV enfeksiyonunuz bulunmaktadır ve doktorunuz tedavinizin sizin için iyi ayarlanmış olduğunu değerlendirmiştir. İyi ayarlanmış HIV tedavisi ile şunlar kastedilmektedir:

- Kanınızdaki virüs seviyesi her zaman ölçülemez düzeyde olacaktır.
- Reçeteyle verilen ilaçları düzenli olarak almak konusunda dikkat göstermektedir.
- Virüs seviyeleri ve tedavinin takibi için genellikle yılda 2 – 4 defa veya tedaviyi yürüten hekimin değerlendirmesine göre düzenli olarak kontrole gelmektedir.

HIV nedir?

HIV bağışıklık sistemini etkileyen bir virüsdür. Bugün eğer doğru kullanılırsa vücuttaki virüs miktarını düşüren ve HIV pozitif olan kişinin uzun ve iyi bir hayat sürmesini sağlayabilecek ilaçlar bulunmaktadır. Eğer HIV enfeksiyonunuz varsa ve iyi ayarlanmış tedavi görüyorsanız, cinsel temas durumunda hiçbir enfeksiyon riski yoktur. HIV enfeksiyonu kaybolmaz, iyi uygulanan bir tedaviyle dahi vücutta virüs kalır.

HIV nasıl bulaşır?

HIV virüsü taşıyanların birçoğu korunmasız olarak vajinal ya da anal ilişki yaşayarak hatta bazen oral seks yoluyla bu virüsü kapmıştır. HIV virüslü kan bulaşıcıdır ve kan nakli, enjeksiyon iğnesi ya da enjeksiyon aletlerinin ortak paylaşımı sonucunda başka insanlara geçebilir. Ancak, HIV için iyi ayarlanmış bir tedavi kandaki virüs miktarını o kadar azaltır ki cinsel ilişki sırasında bulaşma olmaz. Delici ve kesikli yaralanmalar ile püskürtme gibi kan ile bulaşma riski olan olaylar durumunda, iyi ayarlanmış HIV tedavisi gören bir kişiden bulaşma riski aynı derecede iyi araştırılmamış olup, bu nedenle bulaşıcılık tam olarak göz ardı edilemez. HIV hamilelik, doğum ve emzirme sırasında anneden çocuğuna da geçebilir. Annede HIV enfeksiyonu bulunduğu ortaya çıkmış ise ilaç kullanmak ve emzirmeden kaçınmak suretiyle hastalığın çocuğa bulaşma riski neredeyse tamamen ortadan kaldırılabilir.

HIV ne zaman bulaşıcı değildir?

HIV virüsü, kucaklaşma, öpüşme ya da göz yaşları yollarından bulaşmaz. Göz yaşları, idrar, dışkı, istifra etmek ya da kansız gribal enfeksiyon/nezle yollarından da bulaşma riski yoktur. Yara olmayan deri üzerindeki kan da herhangi bir bulaşma riski taşımamaktadır.

Haklar

Bulaşıcı Hastalıklardan Korunma Kanunu'na göre test yaptırma, HIV için klinik muayene ve tedavi hizmetleri ücretsizdir.

Hastalığın üstesinden gelebilmek için gerekli olan psikososyal desteğe de hakkınız vardır. Başkalarına bulaştırma riskinden nasıl kaçınabileceğiniz konusunda doktorunuz tarafından size tavsiyelerde bulunulacaktır.

Mesleki faaliyet

HIV enfeksiyonu normal şartlarda mesleki faaliyetinizde ya da eğitiminizde kısıtlamalara yol açmaz.

Hamilelik ve emzirme

Siz/partneriniz yardım alarak, çocuğunuza bulaşma konusunda en az riskle hamile alabilirsiniz. Bebeği korumak için HIV ile yaşayan bir hamile kadının önleyici tedbirlerin alınabilmesi için gebeliğin erken aşamasında sağlık kurumlarına HIV enfeksiyonu hakkında bilgi verme sorumluluğu bulunmaktadır. HIV pozitif olan kadınlar emzirmemelidir.

HIV pozitif olan çocuklar

Çocuğun ebeveyni/yasal velisi ve çocuk, tedaviyi yürüten doktor tarafından devamlı ve yaşa uygun olarak bulaşma riskine karşı korunma konusunda bilgilendirilirler. HIV pozitif olan çocukların, diğer çocuklar gibi kreş, anaokulu ve okula gitmeye hakları vardır. Bunun yanında, göz önünde bulundurulması gereken özel ihtiyaçları da olabilir. Tedaviyi yürüten hekim veya bulaşıcı hastalıklardan korunma doktoru, eğer ebeveynlerin/velilerin rızası varsa anaokuluna bilgilendirme yapabilir. Çocuk okula başladığında okul sağlık birimi bilgilendirilmelidir.

Vajinal, anal ilişki ve oral seks sırasında prezervatif kullanımı

Prezervatif, HIV ve diğer cinsel yoldan bulaşan hastalıklara karşı iyi bir korunma yoludur. HIV tedaviniz iyi ayarlanmış olarak görüldüğünde, cinsel ilişki sırasında bir prezervatif kullanma zorunluluğunuz yoktur, ama hala diğer cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara karşı korumak için tavsiye edilir.

Kan daima bulaşıcı risk unsuru olarak işlem görmelidir

- *Yara pansumanı yapılması gibi durumlarda kanınızla teması olabilecek kişi eldiven kullanmalıdır.*
- *Eğer birisi kanınıza temas ederse, örneğin kanın açık bir yara içine gelmesi ya da delici ve kesikli yaralanmalar durumunda, o kişiyi kanın HIV bulaştırıcı olabileceği ve bulaşıcı hastalıklar kliniğine/acil servisine en kısa zamanda başvurusu konusunda bilgilendirmelisiniz.*

Başkasına hastalığı bulaştırmamak için uymanız gereken davranış kuralları

Bulaşıcı Hastalıklardan Korunma Kanunu'na göre HIV umumu tehdit eden bir hastalıktır. Hastalığın sizden başkalarına bulaşmasını engellemekle yükümlüsünüz. Hastalığın bulaşma riski doğduğunda diğer kişiyi hastalığınız konusunda bilgilendirmelisiniz. Kanunda belirtilen alanlar bazında, bulaşmayı engellemek için aşağıda bir liste halinde davranış kuralları yer almaktadır. Bu kuralların bir çoğu HIV pozitif olan herkes için geçerliken, bir kısmı ise durumunuza bağlı olarak konulan ve zamanla değişebilecek kurallardır. Aşağıdaki hangi kuralların sizin için geçerli olacağına doktorunuz karar verir.

1. *Nakil amacıyla kan, organ ya da doku bağışında bulunamazsınız.*
2. *Tıbbi kullanım için enjektör/iğne ya da başka kesici aletler kullanıyorsanız başkalarının bunları kullanmasına izin veremezsiniz.*
3. *Narkotik ya da benzeri madde enjekte ediyorsanız, kendi enjektör/iğnelerinizi başkalarının kullanmasına izin veremezsiniz. Ortak karıştırma kabını da kullanamazsınız. Her türlü enjeksiyon aleti başkaları için bulaşıcı risk taşımayacak şekilde muhafaza edilmeli ve atılmalıdır.*

4. *Tıbbi veya dış bakımı alacağınız zaman, örneğin cerrahi prosedürler sırasında, iğne ve kesme yaralanmalarının daha yüksek bir riski olduğu müdahaleler öncesinde "kan enfeksiyonu" taşıdığınızı kendiniz bildirmelisiniz. Sağlık ve dış bakımı kapsamında, kan testleri ve enjeksiyonları da dahil olmak üzere rutin ve daha basit işlemlerde, bilgilendirmek gerekmez.*
5. *Tıraş bıçağı gibi kesici tuvalet malzemelerini başkalarıyla ortak kullanmayın.*
6. *Doktorunuzun gerekli gördüğü kontrol muayenelerine gelmelisiniz.*

Yanlış bulduğunuz bir davranış kuralı varsa bağlı bulunduğunuz il/bölge idaresindeki bulaşıcı hastalıklardan koruma doktoruyla irtibata geçebilirsiniz.